

Onderwerp : Jaarstukken 2018
DM-nummer : 1522550-v2
AB-vergadering: 26 juni 2019

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

1. de jaarstukken 2018 (bestuursverslag 2018 en jaarrekening 2018) vast te stellen;
2. het voordelige exploitatieresultaat van in totaal € 11,253 mln als volgt te bestemmen en te verwerken:
 - I. onttrekking aan algemene reserve watersysteemheffing € 1,497 mln;
 - II. onttrekking aan algemene reserve zuiveringsheffing € 0,878 mln;
 - III. toevoeging aan egalisatiereserve watersysteemheffing € 1,927 mln;
 - IV. toevoeging aan egalisatiereserve zuiveringsheffing € 11,701 mln.

Advies van de Gecombineerde Commissie op 6 juni 2019

De commissie adviseert de jaarstukken 2018 als hamerstuk door te geleiden naar het algemeen bestuur met inachtneming van de volgende punten:

- commissie heeft gevraagd om een nadere toelichting op de bestemming en verwerking in de reserves van het resultaat 2018.
- Gevraagd is hoe het college aankijkt tegen het hoge dekkingspercentage van de egalisatiereserve "Gebouwd" ultimo 2018.
- gevraagd wordt waarom de sloop van de RWZI's Utrecht en Maarssenbroek uit de egalisatiereserve Zuiver wordt gedekt, is het niet transparanter om hiervoor een bestemmingsreserve te creëren.
- Vanuit de commissie is een reactie gevraagd van het college op de opmerking van de accountant op de complexiteit van de bestemming van het resultaat en de verwerking hiervan in de reserves.

Reactie van het college

Het college zal de aanbevelingen van de commissie opvolgen:

- als extra bijlage (nummer 5) bij dit bestuursvoorstel is een toelichting opgenomen op de bestemming en verwerking van het exploitatieresultaat over de verschillende reserves in de jaarrekening 2018, conform de richtlijn zoals vastgesteld in de beleidsnota "Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2023".
- bij de begroting 2020 wordt teruggekomen op de 28% van het dekkingspercentage van de egalisatiereserve 'Gebouwd' per ultimo 2018 (motie AWP inzake Belastingoverschot gebouwd in AB van 27-6-2018).
- bij de begroting 2020 wordt een voorstel gedaan voor het creëren van een bestemmingsreserve voor de sloop RWZI's Utrecht en Maarsenbroek waardoor de egalisatiereserve een meer zuiver beeld laat zien.
- onderzoeken van de mogelijkheid om op termijn tot een vereenvoudiging van de beleidsnota "Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2023" te komen.

Toelichting

Hierbij ontvangt u de concept jaarstukken 2018 ter vaststelling door uw algemeen bestuur. Het door de accountant opgestelde rapport van bevindingen is bijgevoegd. De accountant heeft bij de jaarrekening 2018 een goedkeurende verklaring gegeven. Deze verklaring wordt opgenomen op pagina 33 van de jaarrekening 2018. Het rapport van bevindingen van de accountant is onder bijlage 4 opgenomen bij dit voorstel.

Hier onder volgt een toelichting op de uitkomsten van de jaarstukken (A) en hoe het resultaat is opgebouwd. Vervolgens wordt het voorstel van de bestemming van het resultaat toegelicht (B).

A. De uitkomsten van de jaarstukken 2018 op hoofdlijnen zijn:

1. Totaal voordelig saldo voor resultaatbestemming € 11,253 miljoen

Het exploitatieresultaat bedraagt € 11,253 mln. Hiervan was € 1,589 mln. begroot. Van het voordelig verschil van € 9,663 mln. is reeds € 2,734 mln. in Burap 1 (€1,678 mln voordeel) en Burap 2 (€1,056 voordeel) gemeld en toegelicht.

Hoofdlijnen exploitatieresultaat 2018		
Resultaat 2018		11.253
Begroot resultaat		1.589
Toe te lichten resultaat		9.663
A. Begrotingswijziging 1	1.678	
B. Begrotingswijziging 2 en 3	1.056	
Reeds toegelicht		2.734
C. Toelichting in Bestuursverslag		6.929
RWZI Utrecht	3.534	
Personeelskosten	1.239	
Belastingen	1.466	
Overige kosten	690	
		6.929

Bedragen in duizenden euro's

In de bovenstaande tabel is inzichtelijk gemaakt dat het positieve resultaat is opgebouwd uit voor het merendeel incidentele meevallers. Deze incidentele meevallers zijn voor het overgrote deel het gevolg van exogene factoren. Hieronder worden de verklaringen gegeven voor de verschillende posten.

I. Incidentele meevaller RWZI Utrecht (€3,534 mln)

In 2018 was gerekend met hogere uitgaven van €1,952 mln voor de sloop van een deel van de RWZI Utrecht. Door vertraging in de opstart van de nieuwe zuivering is de sloop van vier nabezinktanks naar 2019 verschoven en zijn advieskosten nog niet gefactureerd. Het betreft hier dan ook geen voordeel in de kosten, als wel een

verschuiving naar volgend jaar. Deze kosten worden in 2019 via een voorstel tot begrotingswijziging in de begroting 2019 opgevoerd.

- II. Incidentele meevaller Personeel-gerelateerde kosten (€ 1,239 mln)
Het betreft minder uitgaven die voor een belangrijk deel verklaard kunnen worden door openstaande vacatures. De krapte op de arbeidsmarkt voor gevraagde specialiteiten maken dat vacatures langer dan gemiddeld openstaan. Daarnaast is in 2018 minder gebruik gemaakt van het Personeelsbonden Basis Budget dan was begroot. Werkdruk is hiervoor een van de oorzaken. Het positieve resultaat op deze post wordt gedoteerd aan de bijbehorende voorziening, omdat medewerkers wel het recht behouden hierop een beroep te doen. Deze is geboekt bij Overige kosten.
- III. Incidentele meevallers belastingopbrengsten (€ 1,466 mln)
Bij de afsluiting van 2018 blijkt circa € 1,466 mln meer belastingopbrengsten opgehaald te zijn dan de inschatting van € 4,003 mln voordeel dat bij begrotingswijziging 1, 2 en 3 was voorzien. In totaal is daarmee in 2018 per saldo €5,470 mln meer aan belastingopbrengsten gerealiseerd.

De verklaring voor de extra meevaller van € 1,466 mln is als volgt:

De opbrengsten watersysteemheffing zijn circa € 0,829 mln hoger dan begroot. De grootste meevallers t.o.v. de laatste prognose liggen bij de categorieën Ingezetenen en Gebouwd. Voor Gebouwd is de post nog op te leggen voor 2018 ongeveer € 0,200 hoger dan de laatste jaren en is er nog voor ongeveer € 0,300 meer op oude jaren opgelegd. Ook voor Ingezetenen ziet het voordeel van het laatste kwartaal deels op oude jaren en zijn de bedragen die voor 2018 nog zijn opgelegd hoger dan ingeschat. Voor de categorie Ongebouwd wordt het voordeel op oude jaren, waardoor een € 0,125 miljoen hogere opbrengst werd verwacht, deels teniet gedaan door daling van het areaal die leidt tot een lagere opbrengst voor het belastingjaar 2018.

De opbrengsten voor zuiveringsheffing zijn circa € 0,637 mln hoger. Dit is grotendeels toe te schrijven aan oude jaren waarbij bij de jaarrekening van 2018 minder is gereserveerd voor oninbaarheid en een voordeel is ingeboekt voor de gunstige afloop van de beroepsprocedure van Vrumona. Lagere reserveringen met oninbaar hangt vooral samen met het gunstige economische klimaat.

- IV. Incidentele meevallers op beheerstaken (€0,690 mln)
Op diverse afdelingen zijn kleinere voordelen (< €0,1) ontstaan, zoals minder uitgaven aan werkkleding, energie, onderhoud, etc. Deze voordelen zijn incidenteel.

2. Investeringsrapportage 2018

In 2018 is voor € 79,5 mln euro aan investeringsuitgaven gerealiseerd. Dit resulteert in het uitputtingspercentage van 91%. Kijkend naar het totaal investeringsniveau per taakgebied blijkt dat het uitputtingspercentage per programma varieert tussen de 52% (GHJ) en 135% (Programma Beperking gevolgen klimaatverandering), zie hiervoor "Investerings" op pagina 38 van het bestuursverslag.

3. Effectindicatoren

Dit jaar is het eerste jaar dat door middel van effectindicatoren gerapporteerd wordt voor alle thema's. In de begroting 2018 zijn voor de zes thema's 16 doelstellingen gedefinieerd en vertaald in 27 effectindicatoren.

We rapporteren per thema op deze effectindicatoren om zo het daadwerkelijke effect van beleid en uitgevoerde werkzaamheden op de Waterkoersdoelen te beschrijven. We formuleren dit in lijn met de Waterkoers als volgt:

- *op koers*: met de reguliere werkzaamheden, de vastgestelde plannen en het vigerend beleid behalen we de doelen of hebben we die al bereikt.
- *niet op koers*: het doel is niet behaald en met de huidige vastgestelde plannen en middelen zal dit ook niet gaan gebeuren.
- *oogje in het zeil houden*: er moet op gelet worden. Op dit moment is het op koers, maar in de nabije toekomst voorzien we ontwikkelingen en/of wijzigingen waardoor bijsturen nodig kan zijn om het doel te behalen.

Van de zes thema's liggen er vijf 'op koers'. Het thema 'Gezond Water' rapporteert 'niet op koers'. De ecologische toestand baart zorgen, evenals de chemische waterkwaliteit door de aanwezigheid van fluorantheen en nikkel. De 'Samen met'-aanpak werkt, maar ondanks het uitvoeren van verschillende maatregelen liggen we niet op koers in de KRW waterlichamen en in het water in de stad.

Zie de tabel op pagina 3 van het bestuursverslag voor een beknopte rapportage per thema en pagina's 6 tot en met 36 voor een uitgebreidere beschrijving.

B. Resultaatbestemming:

I. en II. Onttrekking aan Algemene reserve € 2,375 mln

Conform de beleidsnota "Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2023" (vastgesteld in AB van 8 november 2017) moeten bij de bestemming van het resultaat de volgende stappen worden gevolgd:

1. De goedgekeurde onttrekkingen en dotaties aan de bestemmingsreserves worden uitgevoerd
2. Het vormen van eventuele nieuwe bestemmingsreserves en doteren aan bestaande bestemmingsreserves
3. Afwijkingen in de belastingopbrengsten worden (per categorie) verrekend met de tariefsegalisatiereserves
4. Het saldo vanuit de kostenkant van de jaarrekening wordt verrekend met de algemene reserve
5. Het weerstandsvermogen wordt (indien nodig, bij een weerstandsratio kleiner dan 1,4 of groter dan 2,0) op peil gebracht, via een storting in de algemene reserve middels een onttrekking aan de tariefsegalisatiereserves (bij een ratio kleiner dan 1,4), dan wel een storting in de tariefsegalisatiereserves middels een onttrekking aan de algemene reserves (bij een ratio groter dan 2,0).

Als stap 1 t/m 4 worden doorlopen, wordt een bedrag van €5,462 mln, zijnde het saldo op de kostenkant van de jaarrekening (zie pag. 5 van het bestuursverslag), aan de beschikbare weerstandscapaciteit toegevoegd (bestaande uit de algemene reserves Watersysteemheffing en Zuiveringsheffing). Daarmee komt de beschikbare weerstandscapaciteit op € 25,208 mln uit. De benodigde weerstandscapaciteit (dus de omvang van de geïnventariseerde risico's) is berekend op € 8,685 mln (zie ook hoofdstuk 4, 'Weerstandsvermogen' van het Bestuursverslag) hetgeen resulteert in een ratio van het weerstandsvermogen van 2,9. De ratio zou zich daarmee buiten de bandbreedte bevinden. Ter verduidelijking: een weerstandsratio van 2,0 betekent dat de omvang van de algemene reserves 2 maal de omvang is van de geïnventariseerde risico's.

Het college stelt voor de weerstandsratio op 2,0 te brengen, het maximum van de bandbreedte, door het uitvoeren van stap 5. Met het aanhouden van een weerstandsratio van 2,0 kan de algemene reserves in de toekomst een tekort opvangen, zonder direct

onder het minimum van de ratio van 1,4 uit te komen. Met het uitvoeren van stap 5 wordt de beschikbare weerstandscapaciteit verlaagd naar €17,371 mln, door het onttrekken van in totaal €7,837 mln aan de Algemene Reserves (€3,918 mln WSH en €3,918 mln aan ZH) en dit bedrag toe te voegen aan de tariefsegalisatiereserves.

Per saldo wordt €2,375 mln aan de algemene reserves onttrokken en toegevoegd aan de tariefsegalisatiereserves, €1,497 mln aan Algemene Reserve WSH en €0,878 mln aan Algemene Reserve ZH.

De wijze waarop volgens de regels in de Nota reserves en voorzieningen wordt gemuteerd op de beide tariefsegalisatiereserves (en de onderliggende administratieve componenten binnen watersysteemheffing), zorgt ervoor dat er geen sprake kan zijn van zogenaamde kruissubsidiëring tussen die componenten. Toevoegingen en onttrekkingen zijn altijd ten laste of ten gunste van de betreffende belastingcategorie of in verhouding tot hun aandeel in de kostentoedelingsverordening. Daarmee zijn de schotten tussen de beide tariefsegalisatiereserves (en de administratieve componenten binnen watersysteemheffing) van de egalisatiereserve geborgd.

III. Toevoeging aan de egalisatiereserve watersysteemheffing €1,927 mln

Daar waar in de primaire begroting 2018 (AB november 2017) rekening werd gehouden met een onttrekking van € 4,588 mln, wordt een toevoeging voorgesteld van € 1,927 mln. De toevoeging in plaats van onttrekking is het gevolg van lagere lasten en hogere belastingopbrengsten bij watersysteemheffing. De stand van de egalisatiereserve watersysteemheffing bedraagt ultimo 2018 €8,818 mln.

Zie ook Jaarrekening 2018, onderdeel F 'Eigen Vermogen', pagina 14 voor een overzicht van het verloop van de egalisatiereserves.

IV. Toevoeging aan de egalisatiereserve zuiveringsheffing € 11,701 mln

De toevoeging aan de egalisatiereserve zuivering was primair begroot (AB november 2017) op €6,177 mln. Door de lagere lasten en hogere belastingopbrengsten in 2018 voor zuiveringsheffing wordt een toevoeging aan de egalisatiereservezuiveringsheffing €11,701 mln. voorgesteld. De stand van de egalisatiereserve zuiveringsheffing bedraagt ultimo 2018 €22,816 mln.

Zie ook Jaarrekening 2018, onderdeel F 'Eigen Vermogen', pagina 14 voor een overzicht van het verloop van de egalisatiereserves.

Kaders

- de artikelen [103 tm. 107a](#) en [109](#) van de Waterschapswet (ingevolge art. 105 nemen de leden van het dagelijks bestuur niet deel aan een stemming over de vaststelling van de jaarrekening en het jaarverslag);
- de artikelen [4.27 tm. 4.73](#) van het Waterschapsbesluit (AmvB);
- de ministeriële '[Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen](#)';
- de '[Controleverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden](#)' (AB-besluit van 17 september 2008);
- de vastgestelde Beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen ([AB-vergadering 8 november 2017](#), agendapunt 3.2, 3^e bijlage 'Nota reserves en voorzieningen 2017-2023');
- het vastgestelde Controleprotocol 2017 en 2018 ([AB-vergadering 13 december 2017](#), agendapunt 2.2).

De uitkomsten van de jaarrekening 2018 zijn door de accountant gecontroleerd. De resultaten van de jaarrekening 2018 zijn betrokken bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2019 (periode 2020 – 2023).

Communicatie aspecten

De jaarstukken worden beschikbaar gesteld aan de gecombineerde commissie (mei 2019) en ter vaststelling aan het algemeen bestuur (juni 2019). De jaarstukken 2018 bestaan uit een door de accountant gecontroleerd bestuursverslag 2018 en jaarrekening 2018. Op 17 juni 2019 komen de jaarstukken 2018 (samen met de 2^e begrotingswijziging 2018 en de voorjaarsnota 2018) aan de in de in de Auditcommissie. De auditcommissie adviseert het algemeen bestuur over deze drie producten uit de planning en control-cyclus. Een samenvatting van de Top 10 van risico's, wordt zoals gebruikelijk, vertrouwelijk ter inzage gelegd voor AB-leden.

Bijlagen

1. Exploitatieoverzicht 2018 (Eén oogopslag) (DM 1530656)
2. Jaarrekening 2018 (DM 1521404 V2)
3. Bestuursverslag 2018 (DM 1477501 V9)
4. Rapport bevindingen accountantscontrole EY (DM 1534111)
5. Toelichting op de beleidsnota "Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen 2017-2023" (DM 1545092)